

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	15
1. INTRODUCERE ÎN STUDIUL GNATOLOGIEI	17
1.1. INTRODUCERE	17
1.2. DEFINIȚIE	18
1.3. CONCEPȚIA SISTEMICĂ ÎN GNATOLOGIE. NOȚIUNEA DE SISTEM STOMATOGNAT	18
1.4. CONCEPTUL GNATOPROTETIC	23
1.5. ISTORIC	26
2. NOȚIUNI DE MORFOLOGIE A SISTEMULUI STOMATOGNAT	33
2.1. DEZVOLTAREA FILOGENETICĂ A SISTEMULUI STOMATOGNAT	33
2.1.1. Noțiuni generale privind dezvoltarea filogenetică a sistemului stomatognat	33
2.1.2. Dezvoltarea filogenetică a principalelor componente ale sistemului stomatognat	35
2.1.2.1. Dezvoltarea filogenetică a scheletului sistemului	35
2.1.2.2. Dezvoltarea filogenetică a dinților și paradonțului	36
2.1.2.3. Dezvoltarea filogenetică a articulației temporo-mandibulare	38
2.1.2.4. Dezvoltarea filogenetică a mușchilor mobilizatori ai mandibulei	40

2.2. DEZVOLTAREA ONTOGENETICĂ A SISTEMULUI STOMATOGNAT	41
2.2.1. Noțiuni generale privind dezvoltarea ontogenetică a sistemului stomatognat.....	41
2.2.2. Dezvoltarea ontogenetică a principalelor componente ale sistemului stomatognat.....	44
2.2.2.1. Dezvoltarea ontogenetică a scheletului sistemului stomatognat	44
2.2.2.2. Dezvoltarea ontogenetică a dinților și parodontiului	48
2.2.2.3. Dezvoltarea ontogenetică a articulației temporo-mandibulare	49
2.2.2.4. Dezvoltarea ontogenetică a mușchilor mobilizatori ai mandibulei.....	50
2.2.2.5. Dezvoltarea ontogenetică a vaselor și nervilor sistemului stomatognat	52
2.3. MORFOLOGIA PRINCIPALELOR COMPONENTE ALE SISTEMULUI STOMATOGNAT	53
2.3.1. Structura funcțională a suportului osos al sistemului stomatognat.....	53
2.3.2. Morfologia articulației temporo-mandibulare	57
2.3.3. Morfologia mușchilor sistemului stomatognat	70
2.3.3.1. Mușchii mobilizatori ai mandibulei	70
2.3.3.2. Mușchii pieloși ai feței.....	79
2.3.3.3. Mușchii limbii și ai vălului palatin	89
2.3.4. Noțiuni generale privind morfologia dinților, arcadei și a țesuturilor de susținere.....	91
3. ACTIVITATEA NEUROMUSCULARĂ REFLEXĂ LA NIVELUL SISTEMULUI STOMATOGNAT	105
3.1. SUPORTUL MORFOLOGIC AL REFLEXULUI MOTOR LA NIVELUL SISTEMULUI STOMATOGNAT	106
3.1.1. Receptorii periferici.....	107
3.1.1.1. Exteroceptorii tegumentari și ai mucoasei orale	107
3.1.1.2. Receptorii odontali și parodontali	111
3.1.1.3. Receptorii gustativi	114
3.1.1.4. Receptorii articulari	116

3.1.1.5. Receptorii musculari	121
3.1.2. Căile nervoase de conducere a sensibilității senzitivo-senzoriale din structurile stomatognatice	124
3.1.2.1. Căile nervoase senzitive.....	125
3.1.2.2. Calea ascendentă a sensibilității senzoriale gustative	128
3.1.3. Căile motorii descendente sau efortorii.....	129
3.1.4. Rolul sistemului extrapiramidal	132
3.2. REGLAREA REFLEXĂ A TONUSULUI MUȘCHILOR MANDUCATORI.....	135
3.2.1. Noțiuni generale privind tonusul muscular	135
3.2.2. Mecanismul tonusului muscular	135
3.2.3. Neurogeneza tonusului muscular.....	136
3.2.3.1. Rolul motoneuronului α	136
3.2.3.2. Modularea activității tonice a motoneuronului α	138
3.2.4. Reflexul miotatic maseterin	144
3.2.4.1. Caracterizarea electromiografică a reflexului miotatic maseterin	144
3.2.4.2. Modificarea răspunsului miotatic maseterin prin excitare labirintică	145
3.2.5. Alte reflexe fiziologice la nivelul mușchilor sistemului stomatognat.....	147
3.2.5.1. Reflexul H.....	147
3.2.5.2. Reflexul de descărcare	149
3.2.5.3. Reflexul vibrator tonic	149
3.2.5.4. Reflexul de clipire.....	150
3.3. REGLAREA NEURO-REFLEXĂ A CONTRACȚIEI MUȘCHILOR SISTEMULUI STOMATOGNAT	151
3.3.1. Rolul cortexului motor în reglarea contracției.....	151
3.3.2. Rolul formațiunilor subcorticeale în reglarea contracției.....	153
3.3.3. Rolul cerebelului în reglarea contracției.....	153
3.3.4. Rolul receptorilor periferici în reglarea contracției.....	155
3.3.5. Pauza motorie la nivelul maseterului	156
4. RELAȚII FUNDAMENTALE MANDIBULO-CRANIENE.....	159
4.1. RELAȚIA DE POSTURĂ MANDIBULARĂ	159

4.1.1. Definiție	159
4.1.2. Factori ce determină relația de postură.....	160
4.1.3. Inducerea clinică a relației de postură	165
4.1.4. Reperetele relației de postură	165
4.2. RELAȚIA CENTRICĂ	171
4.2.1. Definiție	171
4.2.2. Concepții privind relația centrică	174
4.2.3. Dezvoltarea relației centrice	177
4.2.4. Determinarea relației centrice.....	178
4.2.4.1. Condiții necesare înregistrării relației centrice	179
4.2.4.2. Determinarea relației centrice la pacientul edentat	182
4.2.4.3. Determinarea relației centrice la pacientul edentat total	189
4.2.4.4. Determinarea relației centrice la pacientul edentat parțial	193
4.2.5. Reperetele relației centrice. Verificare clinică.....	194
4.3. RELAȚIA DE OCLUZIE	195
4.3.1. Definiție	195
4.3.2. Dezvoltarea ocluziei	196
4.3.3. Parametrii ocluzali.....	199
4.3.3.1. Morfologia ariilor ocluzale	199
4.3.3.2. Cuspizii de sprijin	201
4.3.3.3. Cuspizii de ghidaj	203
4.3.3.4. Curba de ocluzie sagitală (Spee-Balkwill).....	205
4.3.3.5. Curba de ocluzie transversală	207
4.3.3.6. Curbura frontală.....	208
4.3.3.7. Planul de ocluzie.....	210
4.3.4. Tipuri de ocluzie.....	210
4.3.5. Rapoarte ocluzale interarcadice (Angle)	216
4.3.6. Contactele dento-dentare	220
4.3.7. Ocluzia dinamică.....	225
4.3.8. Corelații geometrice ale parametrilor ocluzali în dinamica mandibulară.....	229
4.3.9. Ocluzia terminală	233
4.3.10. Rolul funcțional al ocluziei	234

4.3.11. Studiul forțelor ocluzale	238
4.3.11.1. Compunerea și descompunerea forțelor ocluzale.....	239
4.3.11.2. Clasificarea forțelor ce se exercită asupra fețelor ocluzale	247
4.3.12. Concepțiile ocluziei ideale	252
4.3.12.1. Conceptul ocluziei bilateral echilibrate (sau al ocluziei general balansante).....	256
4.3.12.2. Conceptul ocluziei funcționale.....	256
4.3.12.3. Conceptul ocluziei organice.....	259
4.3.12.4. Conceptul ocluziei miocentrice.....	262
4.3.12.5. Conceptul ocluziei naturale (V. Burlui)	262
5. DINAMICA MANDIBULARĂ.....	265
5.1. DETERMINANTUL ANATOMIC	266
5.2. DETERMINANTUL FUNCȚIONAL	267
5.3. DETERMINANTUL ANATOMIC-FUNCȚIONAL – ARTICULAȚIA TEMPORO-MANDIBULARĂ	269
5.4. CLASIFICAREA MIȘCĂRILOR MANDIBULARE	272
5.5. MIȘCĂRI MANDIBULARE FUNDAMENTALE (MIȘCĂRI PURE).....	274
5.6. MIȘCĂRILE MANDIBULARE COMBINATE.....	277
5.6.1. Mișcările limită ale mandibulei	277
5.6.1.1. Mișcările și perimetrul limită în plan sagital	277
5.6.1.2. Mișcările și perimetrul limită în plan orizontal	281
5.6.1.3. Mișcările și perimetrul limită în plan frontal.....	284
5.6.2. Mișcările funcționale.....	284
5.6.2.1. Mișcările de masticație	285
5.6.2.2. Deglutiția	293
5.6.2.3. Fonația	296
6. ETIOPATOGENIA DISFUNCȚIILOR SISTEMULUI STOMATOGNAT	300
6.1. TEORIILE MECANO-DENTARE.....	301
6.2. TEORIA DENTO-MUSCULARĂ	304
6.3. TEORIA FIZIOLOGICĂ.....	304

6.4. TEORIA PSIHO-FIZIOLOGICĂ	312
6.5. TEORIA DISHOMEOSTAZICĂ.....	320
7. SEMNELE CLINICE ALE DISFUNCȚIILOR SISTEMULUI STOMATOGNAT	328
7.1. SEMNE CLINICE ARTICULARE	329
7.2. SEMNE CLINICE MUSCULARE.....	332
7.3. SEMNE CLINICE PARODONTALE.....	335
7.4. SEMNE CLINICE ODONTALE	337
7.5. TULBURĂRI ALE ARMONIEI MORFOLOGICE A ARCADELOR DENTO-ALVEOLARE	339
7.6. TULBURĂRI ALE OCLUZIEI STATICE ȘI DINAMICE	340
7.7. MODIFICAREA RELAȚIILOR FUNDAMENTALE ALE MANDIBULEI	346
7.8. MODIFICAREA PRINCIPALELOR FUNCȚII	357
7.9. MANIFESTĂRI PARAFUNCȚIONALE.....	357
7.10. MANIFESTĂRI OTICE.....	360
7.11. MANIFESTĂRI RINOFARINGIENE.....	360
7.12. MANIFESTĂRI LINGUALE.....	360
7.13. MANIFESTĂRI SALIVARE	360
8. FORME CLINICE ALE SINDROMULUI DISFUNCȚIONAL AL SISTEMULUI STOMATOGNAT	362
8.1. DISFUNCȚII ARTICULARE.....	362
8.2. DISFUNCȚII MUSCULARE.....	366
8.3. DISFUNCȚII OCLUZALE	369
8.4. DISKINEZIA ORO-FACIALĂ	372
8.5. DISKINEZIA CRANIO-MANDIBULARĂ.....	374
8.6. MALRELAȚIILE MANDIBULO-CRANIENE	375
8.7. DISFUNCȚII PARODONTALE.....	376
8.8. BRUXISMUL ȘI PARAFUNCȚIILE	377
8.9. UZURA DENTARĂ	380
8.10. DISFUNCȚIA MASTICATORIE	382

8.11. DISFUNȚIA FONETICĂ	383
8.12. DISFUNȚIA DE DEGLUTIȚIE	383
8.13. FORMA COMPLEXĂ.....	384
9. EXAMENUL CLINIC AL DISFUNȚIILOR SISTEMULUI STOMATOGNAT	385
9.1. GENERALITĂȚI	385
9.2. DATELE PERSONALE	387
9.3. EXAMENUL SUBIECTIV	388
9.4. EXAMENUL OBIECTIV.....	388
9.4.1. Examenul articulației temporo-mandibulare	388
9.4.2. Examenul mușchilor orofaciali și ai regiunilor învecinate	391
9.4.3. Examenul clinic al mucoasei bucale, parodonțiului, limbii.....	396
9.4.4. Examenul clinic al arcadelor dentare și ocluziei	398
9.5. EXAMENUL RELAȚIILOR FUNDAMENTALE ALE MANDIBULEI	403
9.6. EXAMENUL CLINIC AL DINAMICII MANDIBULARE.....	404
10. EXAMENUL PARACLINIC AL DISFUNȚIILOR SISTEMULUI STOMATOGNAT	407
10.1. STUDIUL DE MODEL.....	407
10.2. SIMULATOARELE SISTEMULUI STOMATOGNAT	409
10.2.1. Simulatoare mecanice.....	410
10.2.2. Simulatoare electromecanice.....	414
10.3. ARCURILE FACIALE	415
10.3.1. Arcuri faciale pentru determinarea axului șarnieră.....	415
10.3.2. Arcuri faciale de transfer	416
10.3.3. Arcuri faciale cinematice.....	417
10.4. APRECIEREA AXEI ȘARNIERĂ – METODA AXIOGRAFICĂ COMPUTERIZATĂ CONDYLOCOMP LR3.....	420
10.5. INVESTIGAREA PARACLINICĂ A CINEMATICII MANDIBULARE.....	424
10.5.1. Studiul mișcărilor limită.....	424

10.5.2. Studiul mișcărilor funcționale	425
10.5.3. Mandibulokineziografia	425
10.5.4. Studiul mișcărilor test prin procedee pantografice	429
10.5.5. Investigarea eficienței masticatorii	432
10.6. EXAMENUL ELECTROMIOGRAFIC ÎN DISFUNCȚIILE SISTEMULUI STOMATOGNAT	433
10.6.1. Noțiuni generale	433
10.6.2. Electromiografia de detecție globală	438
10.6.3. Investigarea electromiografică a unor reflexe neuromusculare	442
10.6.3.1. Investigarea reflexului miotatic	442
10.6.3.2. Investigarea pauzei motorii	443
10.6.4. Contrakția izometrică	445
10.6.5. Contrakția izotonică în ciclul închis-deschis	449
10.6.6. Aprecierea paraclinică a tonusului muscular	450
10.6.7. Analiza și prelucrarea asistată de computer a EMG	453
10.7. EXAMENUL RADIOLOGIC	459
10.7.1. Radiografia intraorală	459
10.7.2. Radiografia extraorală	462
10.7.2.1. Ortopantomografia	462
10.7.2.2. Investigarea radiologică cefalometrică	463
10.7.3. Investigarea radiologică a articulației temporo-mandibulare	464
10.7.3.1. Radiografia simplă	465
10.7.3.2. Artrografia	465
10.7.3.3. Artroscopia cu fibră optică	467
10.7.3.4. Cineradiografia	467
10.7.3.5. Tomodensitometria	467
10.7.3.6. Tomografia	468
10.7.3.7. Computer-tomografia	471
10.7.3.8. Rezonanța magnetică nucleară	473
10.7.3.9. Scintigrafia osoasă	475
10.7.4. Radiografia retro-dento-alveolară digitalizată (radioviziografia RVG)	476
10.8. EXAMENUL FOTOSTATIC	478
10.9. CAMERA INTRAORALĂ	480

10.10. GNATOSONIA. ANALIZA ȘI PRELUCRAREA COMPUTERIZATĂ A ZGOMOTELOR OCLUZALE.....	481
10.11. GNATOFONIA.....	485
10.12. ANALIZA OCLUZALĂ COMPUTERIZATĂ (METODA T-SCAN).....	490
11. DIAGNOSTICUL DISFUNCȚIILOR SISTEMULUI STOMATOGNAT	493
11.1. BOLILE ARTICULAȚIEI TEMPORO-MANDIBULARE	493
11.2. AFECȚIUNI OSOASE	495
11.3. AFECȚIUNI MUSCULARE	496
12. TRATAMENTUL DISFUNCȚIILOR SISTEMULUI STOMATOGNAT	499
12.1. PROFILAXIA DISFUNCȚIILOR SISTEMULUI STOMATOGNAT	499
12.2. TRATAMENTUL CURATIV AL DISFUNCȚIILOR SISTEMULUI STOMATOGNAT	501
12.2.1. Tratamentul de reechilibrare psihică	502
12.2.2. Tratamentul durerii	503
12.2.3. Tratamentul medicamentos al tulburărilor articulației temporo-mandibulare	508
12.2.4. Tratamentul medicamentos miorelaxant.....	509
12.2.5. Tratamentul fizioterapic și chinetoterapic.....	510
12.2.5.1. Hidrotermoterapia	511
12.2.5.2. Masoterapia.....	511
12.2.5.3. Electroterapia	512
12.2.5.4. Ultrasonoterapia	513
12.2.5.5. Fototerapia	514
12.2.5.6. Miomonitorizarea.....	515
12.2.5.7. Tratamentul chinetoterapic.....	515
12.2.5.8. Electrochinezia.....	517
12.2.5.9. BFB-EMG (bio-feed-back-electromiografic).....	517
12.2.5.10. BFB-KMG (bio-feed-back-kineziomandibulografic)	518
12.2.5.11. Terapia cu laser	519

12.2.6. Tratamentul de reechilibrare a ocluziei	520
12.2.7. Tratamentul chirurgical.....	542
12.2.8. Tratamentul odontal.....	543
12.2.9. Tratamentul parodontal.....	544
12.2.10. Utilizarea interceptoarelor ocluzale și a gutierelor.....	544
12.2.11. Tratamentul ortodontic.....	547
12.2.12. Repoziționarea mandibulei	549
12.2.13. Terapia de imobilizare și contenție	551
12.2.14. Tratamentul de consolidare protetică.....	553
Bibliografie.....	565